

Totalförsvaret och hälso- och sjukvårdens förutsättningar för planering av civilt försvar.

Sofie Jacobsson
Chefläkare med beredskapsansvar
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens stab
Region Västerbotten

Disposition

- Bakgrund med definitioner och historik
- Nuläge civilförsvåråteruppbyggnad
- Förutsättningar för regionernas arbete med civilt försvar
- Regeringsuppdrag och överenskommelser
- Slutsatser

Date Range

01/02/2022

17/10/2023

Country / Territory

Ukraine **x**

Type of Attacks

Select Type(s) of Attack

Search

1280

Attacks

107

Deaths

180

Injuries

1

Countries & Territories

Impact

1142

ATTACKS IMPACTED FACILITIES

154

ATTACKS IMPACTED TRANSPORT

109

ATTACKS IMPACTED PERSONNEL

38

ATTACKS IMPACTED PATIENTS

323

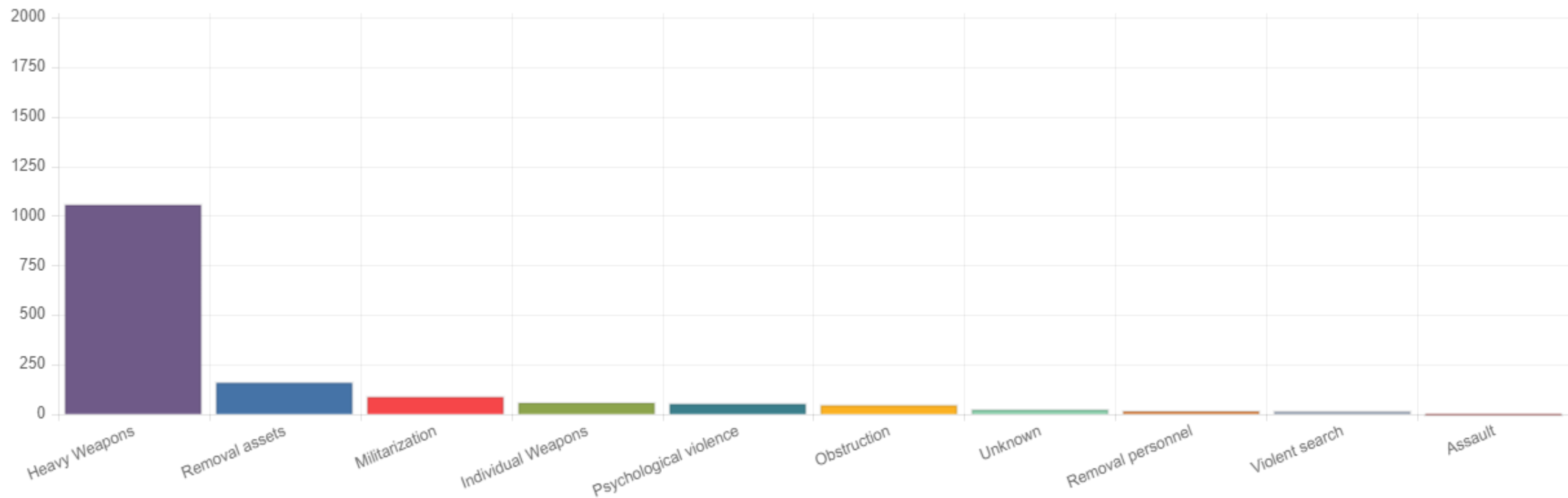
ATTACKS IMPACTED SUPPLIES

18

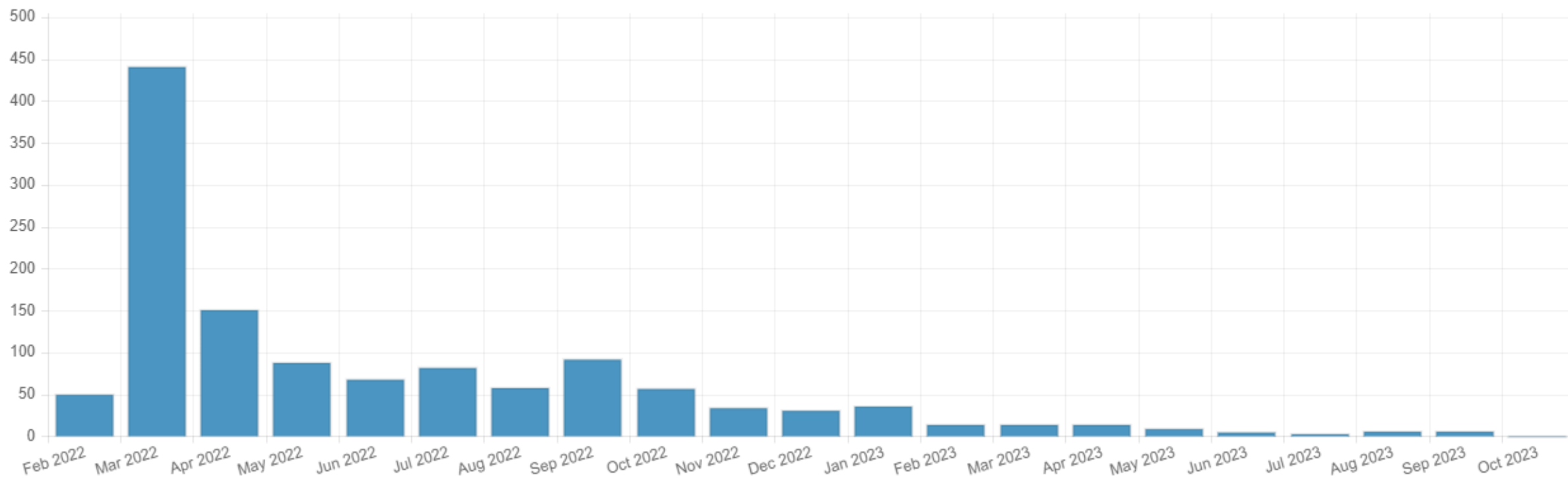
ATTACKS IMPACTED WAREHOUSES

Number of Attacks by type

Hälsa- och sjukvård i krig

Number of Attacks over time

Krigets effekter på Hsjv

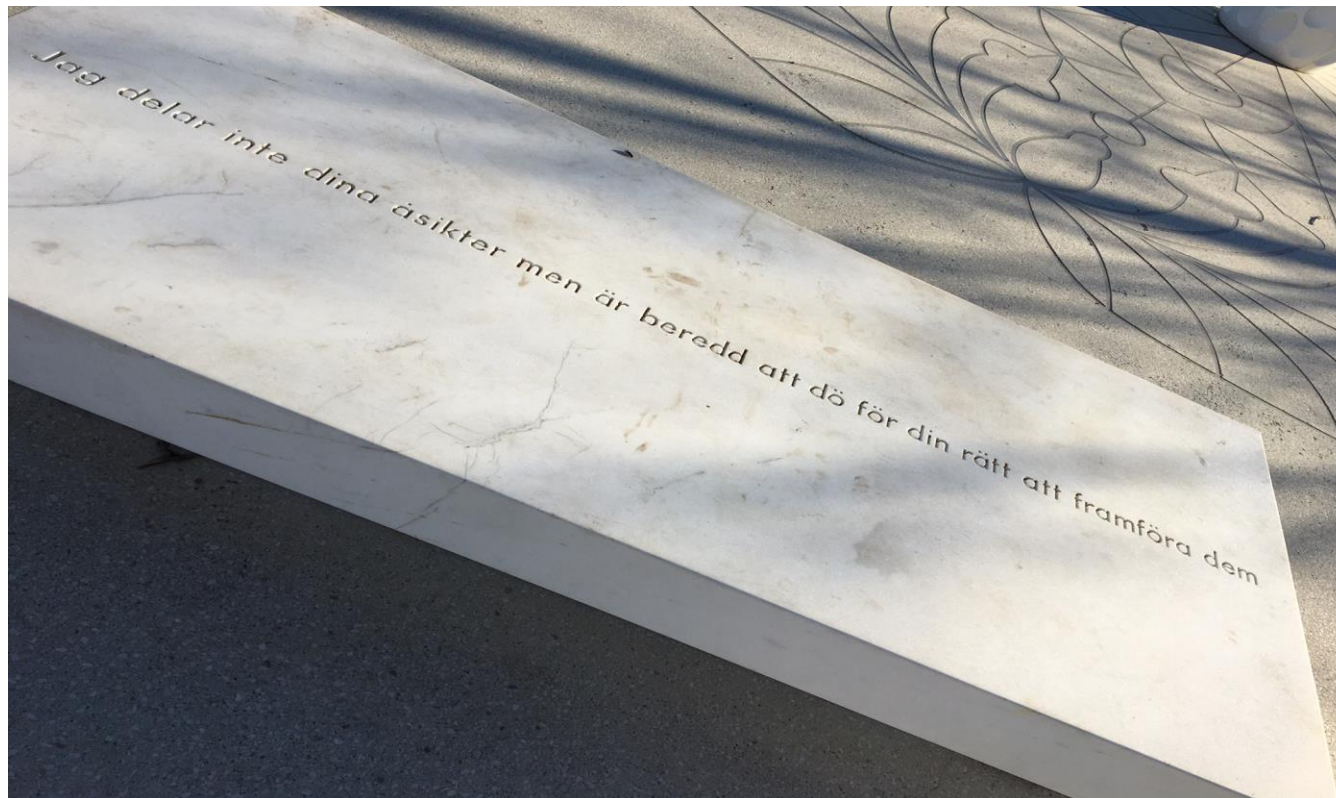
- Direkta effekter - allvarliga traumaskador
 - Typskador - penetrerande splitterskador, skottskador, explosionsskador, klämskador och brännskador.
- Skador eller sjukdomar till följd av
 - epidemier
 - användande av icke konventionella vapen
 - svåra psykologiska trauman
 - olyckor
- Kroniska sjukdomar, funktionsnedsatta och akuta sjukdomsfall
- Folkhälsoproblem – brist på mat, vatten, sanitet, värme, förnödenheter, utebliven sjukvård

Skillnader fred, katastrof och krig vid omhändertagande av traumapatienter		
Vardag	Kris/Katastrof i fredstid	Krig
<ul style="list-style-type: none">• Traumavårdskedja av mycket hög kvalitet i Sverige• En till några få skadade• Stora resurser satsas på enstaka patienter• Centralisering av högspecialiserad traumavård• Annan verksamhet påverkas ej	<ul style="list-style-type: none">• Många skadade• Kan kräva ändrade prioriteringar• Tillfällig omställning av resurser på sjukhuset• Andra funktioner fungerar normalt i samhället• Hjälps kan fås från andra regioner och länder• Alla skadade kan initialt ej tas till högspecialiserat traumacenter• Snabbt övergående	<ul style="list-style-type: none">• >10.000-tals skadade• Hela samhället drabbat, svåra samhällsstörningar• > 3 månader• Brist på läkemedel, utrustning och förbrukningsmateriel• Beredskaps- och reservrutiner krävs (journaler, IT, el, drift, lokaler, etc.)• Hjälps utifrån kan ej påräknas• Total omställning och ändrade prioriteringar• Traumafall omhändertas på lokal vårdinrättning

Källa: SOU 2022:6 Hälsa och sjukvårdens beredskap del 2.

Övergripande målet med totalförsvaret

- Att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet

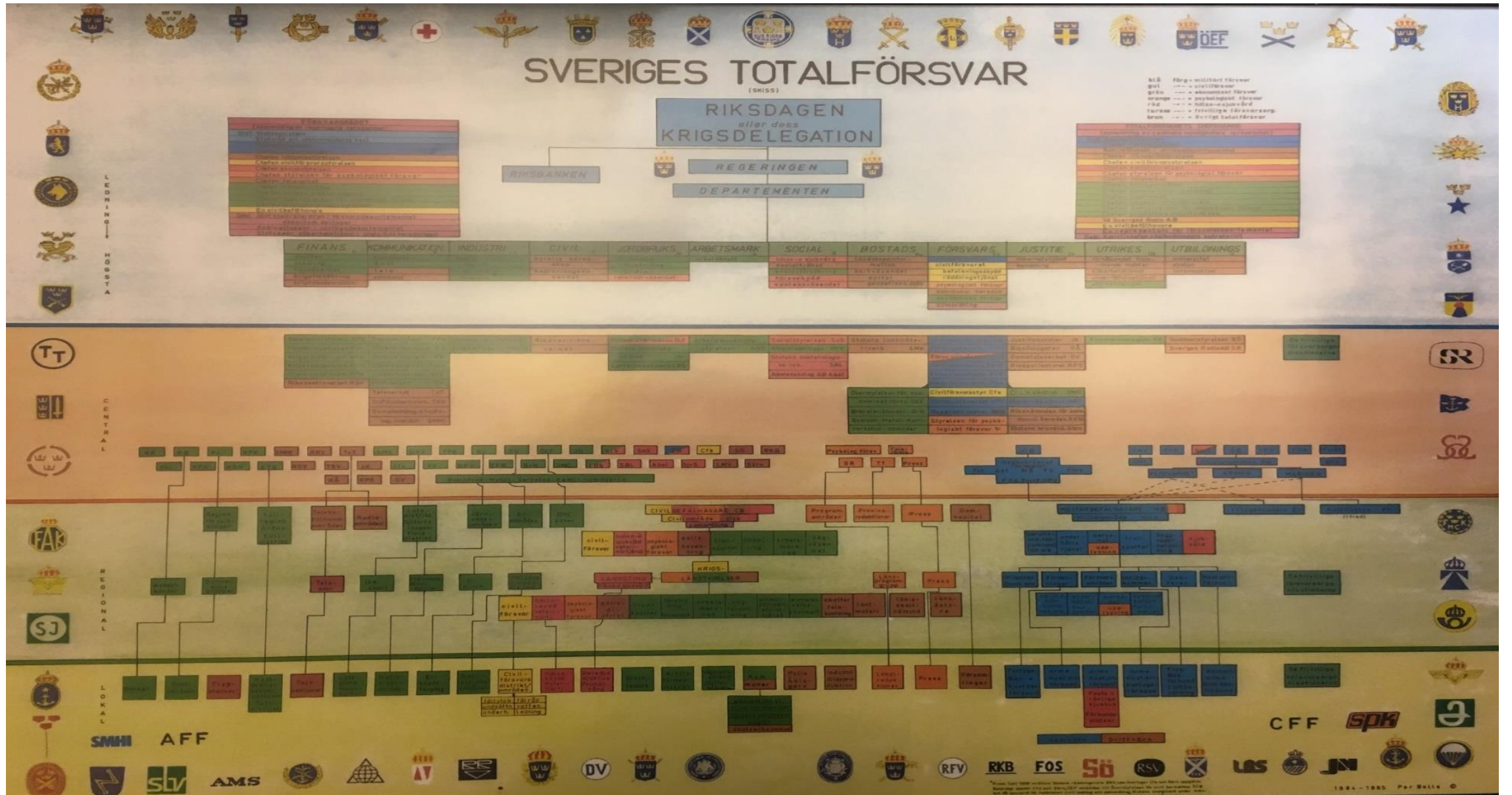
Det civila försvaret

Regeringskansliet

- ”Civilt försvar och arbetet med detta, tar sin utgångspunkt i samhällets krisberedskap och syftar till att inför och under höjd beredskap samt under krig värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp.”
- ”Civilt försvar är det arbete som genomförs av myndigheter, kommuner, regioner, privata företag, samt frivilliga organisationer.”

Historik

10 BEREDSKAPSSEKTORER

EKONOMISK SÄKERHET

Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen
Pensionsmyndigheten
Riksgälden
Skatteverket
Statens servicecenter

ELEKTRONISK KOMMUNIKATION OCH POST

Post- och telestyrelsen

MSB
Svenska kraftnät
Trafikverket

ENERGIFÖRSÖRJNING

Energimyndigheten

Energimarknadsinspektionen
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska kraftnät

FINANSIELLA TJÄNSTER

Finansinspektionen

Riksgälden
Riksbanken*

FÖRSÖRJNING OCH GRUNDDATA

Skatteverket

Bolagsverket
Lantmäteriet
Myndigheten för digital förvaltning

HÄLSA, VÅRD OCH OMSORG

Socialstyrelsen

E-hälsomyndigheten
Folkhälsomyndigheten
Läkemedelsverket

LIVSMEDELSFÖRSÖRJNING OCH DRICKSVATTEN

Livsmedelsverket

Jordbruksverket
Länsstyrelserna
Naturvårdsverket
Statens veterinärmedicinska anstalt

ORDNING OCH SÄKERHET

Polismyndigheten

Kriminalvården
Kustbevakningen
Säkerhetspolisen
Tullverket
Åklagarmyndigheten
Domstolsverket

RÄDDNINGSTJÄNST OCH SKYDD AV CIVILBEFOLKNINGEN

MSB

Kustbevakningen
Länsstyrelserna
Polismyndigheten
Sjöfartsverket
SMHI
Strålsäkerhetsmyndigheten

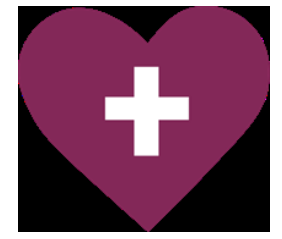
TRANSPORTER

Trafikverket

Luffartsverket
Sjöfartsverket
Transportstyrelsen

Sektorsansvarig myndighet har i uppgift att leda arbetet med att samordna åtgärder, driva på och stödja arbetet inom sektorn, verka för samverkan och samordning med andra aktörer.

* Riksbanken ingår inte formellt i sektorn men deltar i arbetet då de är en myndighet under Riksdagen.

21 regioner

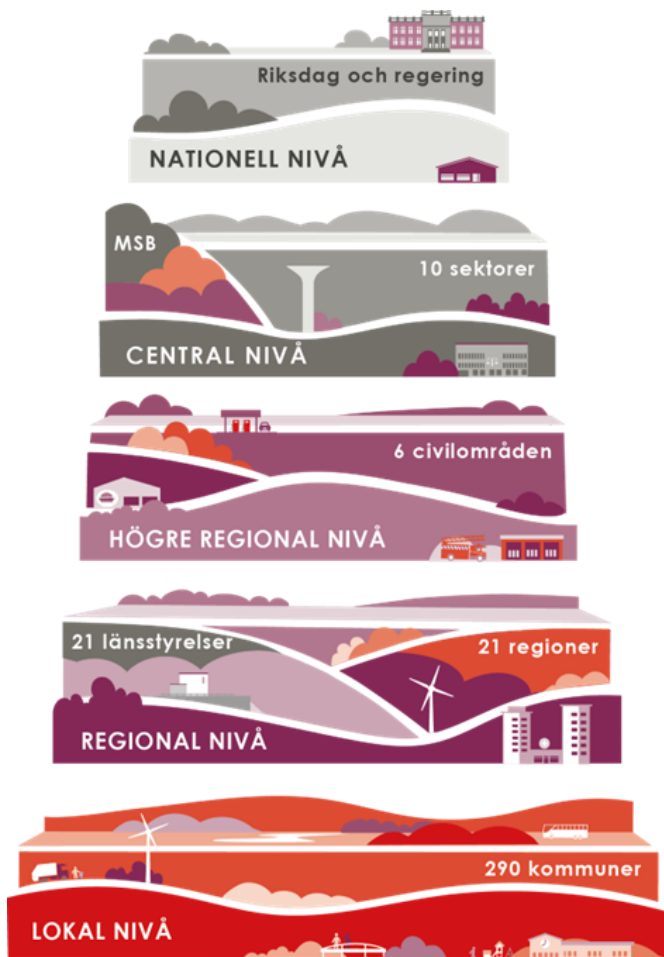

FM

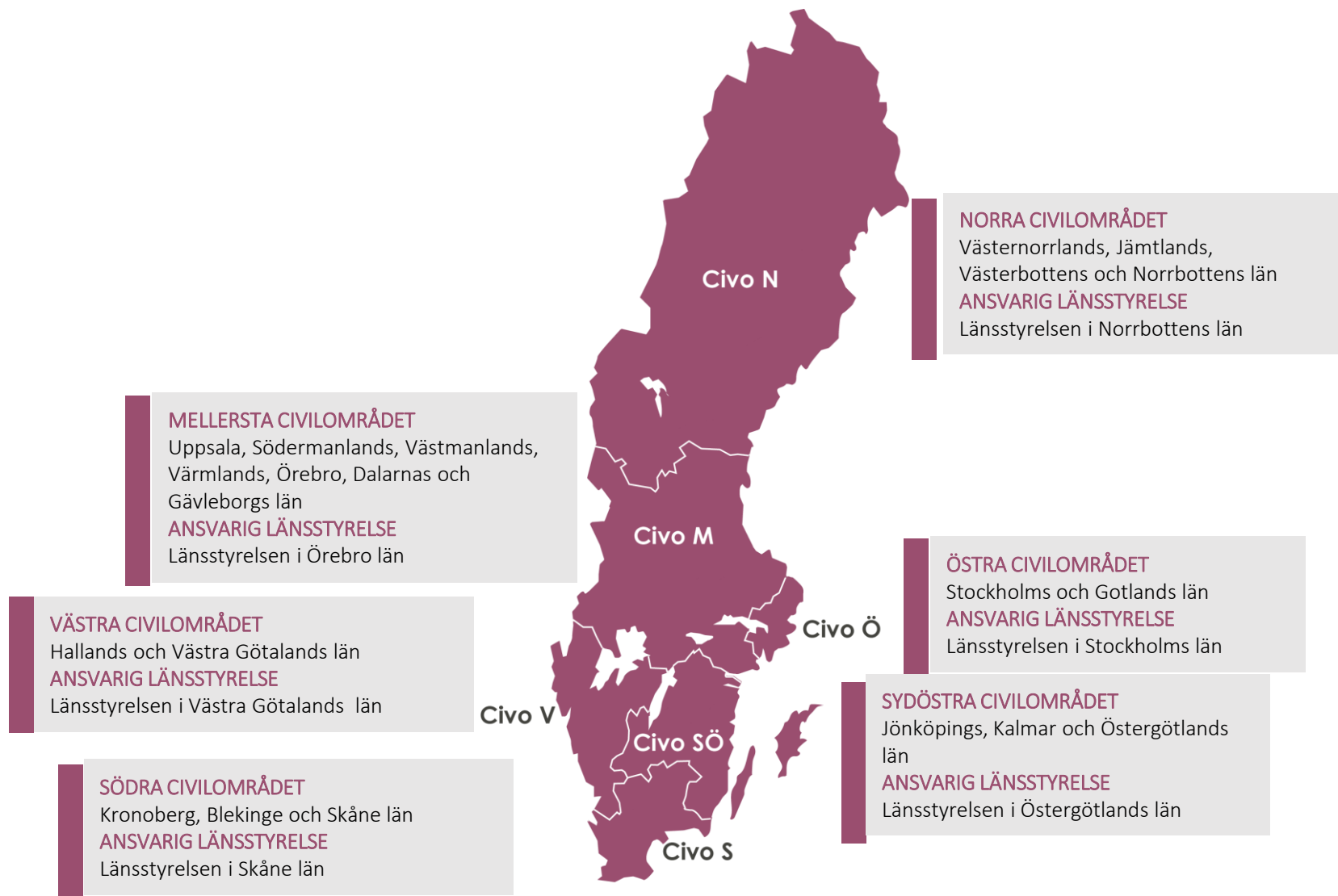

Näringslivet

NIVÅINDELNING OCH CIVILOMRÅDEN

Nuläge

Lagar och föreskrifter som styr hälso- och sjukvårdens krisberedskap

Hälso- och sjukvårdslagen (HSL 2017:30)

*" Där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas den personal, de lokaler, de sjukvårdsprodukter och den övriga utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges.
"Regionen ska även planera sin hälso- och sjukvård så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls."*

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap (SOSFS 2013:22)

"Regionerna ska planera för hur nödvändiga funktioner ska bemannas vid allvarliga händelser, vilka lämpliga teoretiska och praktiska kvalifikationer personalen ska ha för att den katastrofmedicinska beredskapen ska upprätthållas samt planera för personalens vidareutbildning och kompetens"

Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH 2006:544)

"...kommuner och regioner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och regioner ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar"

Lag om totalförsvar och höjd beredskap (LTH 1992:1403)

"... kommuner och regioner ska vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att under rådande förhållanden kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret"

Krisskalan - lagrum och ledning

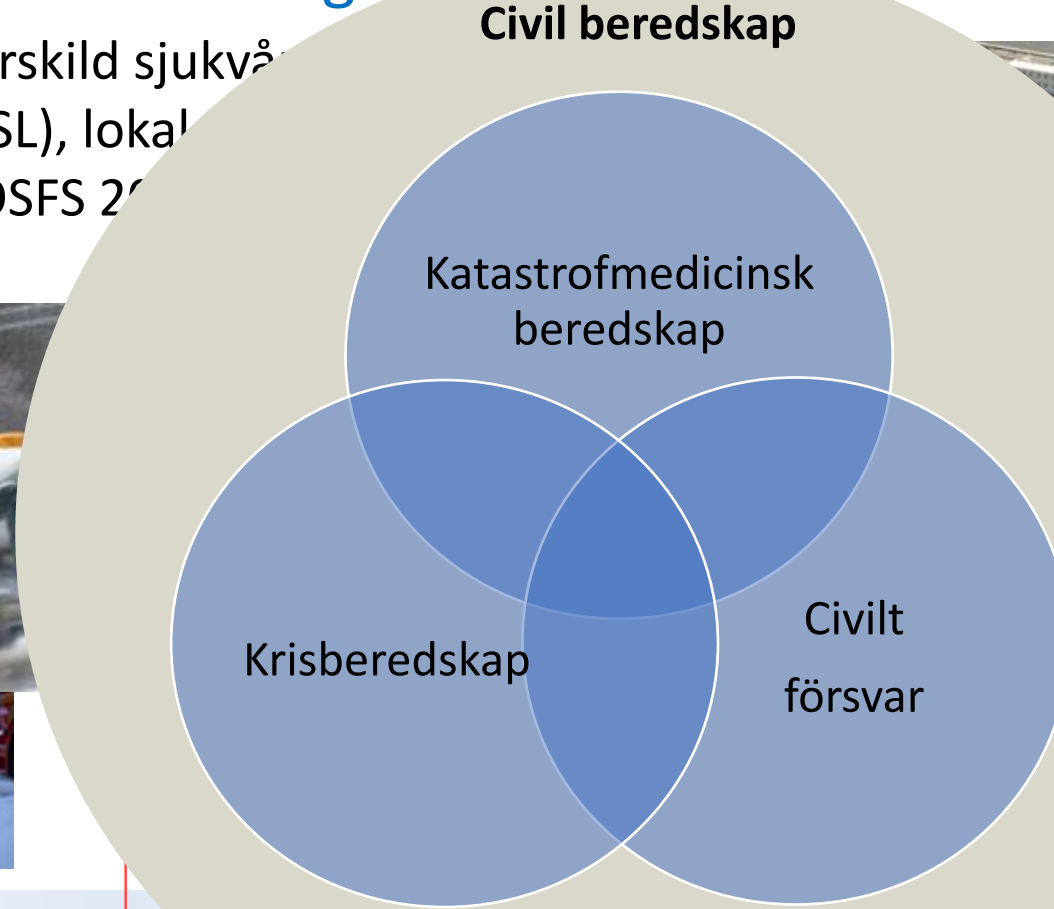
Särskild sjukvård
(SSL), lokal
SOSFS 2008:1

Ordinarie
organisation
HSL 2017:30

Särskilda

Sannolikhet

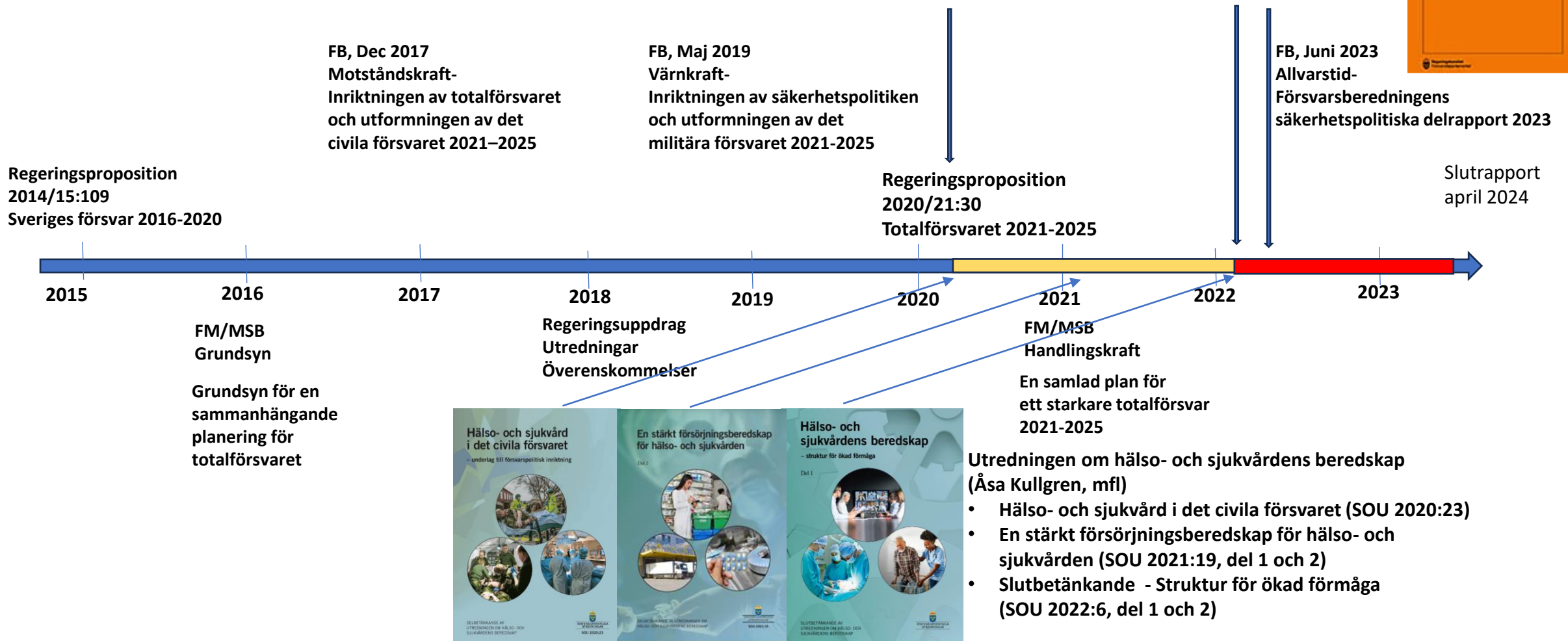

Krigsorganisation
(Regionstyrelsen)
LTH (1992:1403)

Höjd beredskap
Krig

Konsekvens

Totalförsvarsåteruppbyggnadskronologi

Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30)

Prioriterade områden inom hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar

Beredskapsplanering
som omfattar hela
vårdkedjan

Ökad förmåga att ta
hand om många
skadade

Ökad motståndskraft
i lokaler och digitala
system

Samordning av civila
och militära
sjuktransporter samt
förstärkningsresurser

Översyn av
reguleringen kring
personalförsörjning

Utbildning och
övning

Ökad lagerhållning av
sjukvårdsprodukter

Förstärkt försörjning
av blod

(Dricksvatten och
livsmedel)

Natos sju baslinjekrav

- Säkerställande av politiskt beslutsfattande och centrala ledningsfunktioner.
- Robust energiförsörjning
- Motståndskraftiga civila kommunikationssystem
- Robusta system för livsmedels- och dricksvattenförsörjning
- Robusta transportsystem
- Effektiv hantering av okontrollerade befolkningsrörelser
- Hantering av masskadeutfall
 - *dimensionsgrund konventionellt väpnat angrepp, CBRN-krigföring och stora terrorangrepp*
 - *att ha vårdkapacitet att kunna ta hand om många skadade samt försörjningstrygghet avseende läkemedel och sjukvårdsmateriel.*

ÖK mellan SKR och MSB

Regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

Krisberedskap (45 milj):

- RSA
- Planering
- Utbildning och övning
- Rapportering

Civilt försvar (40 milj):

- Kompetenshöjning gällande totalförsvar
- Säkerhetskydd
- Krigsorganisation och dess bemanning
- Ledningsansvar
- Rapportering

ÖK mellan SKR och Socialdepartementet

Hälsa- och sjukvårdens arbete med civilt försvar (2023)

- Krigsorganisation och dess bemanning
- Samverkan och ledning (ledningsplatser och kommunikation)
- Planeringssamverkan (kommuner, privata och övriga relevanta aktörer)
- Utbildning och övning
- Omhändertagande av många skadade
- Försörjningsberedskap (tilläggsöverenskommelse 2022, 500 miljoner kronor, får även användas 2023)
- Andra robusthetshöjande åtgärder (motståndskraft)

400 miljoner kronor

Socialstyrelsens regeringsuppdrag, axplock

 Socialstyrelsen Augusti 2021

Hälso- och sjukvården och planering för civilt försvar

Hotbild och gemensamma dilemman

Vårdens prioriteringar i krig och fredstida katastrofer

Kunskapsstöd för hälso- och sjukvårdens beredskap

Juni 2022

 Socialstyrelsen

Förstärkning av nationell förmåga vid masskadehändelser

Delredovisning av masskadeplan, vårdkapacitet och förstärkningsorganisation för sjuktransporter

September 2022

Nationella utbildnings- och övningsplaner för katastrofmedicinsk beredskap och civilt försvar samt nationell samordning av utbildning och övning

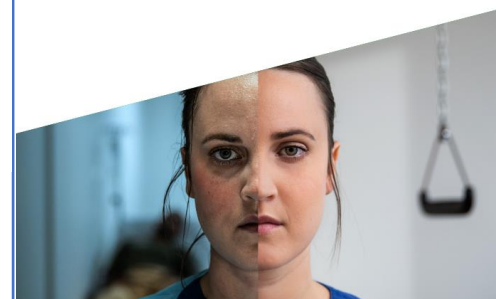
Redovisning av regeringsuppdraget S2021/02922

 Socialstyrelsen

 Socialstyrelsen Oktober 2022

Hälso- och sjukvården i totalförsvaret

Ett utbildningsmaterial om hälso- och sjukvårdens roll i totalförsvaret – för medarbetare i kommuner och regioner

 Socialstyrelsen Februari 2023

Hälso- och sjukvårdens kapacitetsökningsförmåga

Nationellt kunskapsstöd
Kortversion

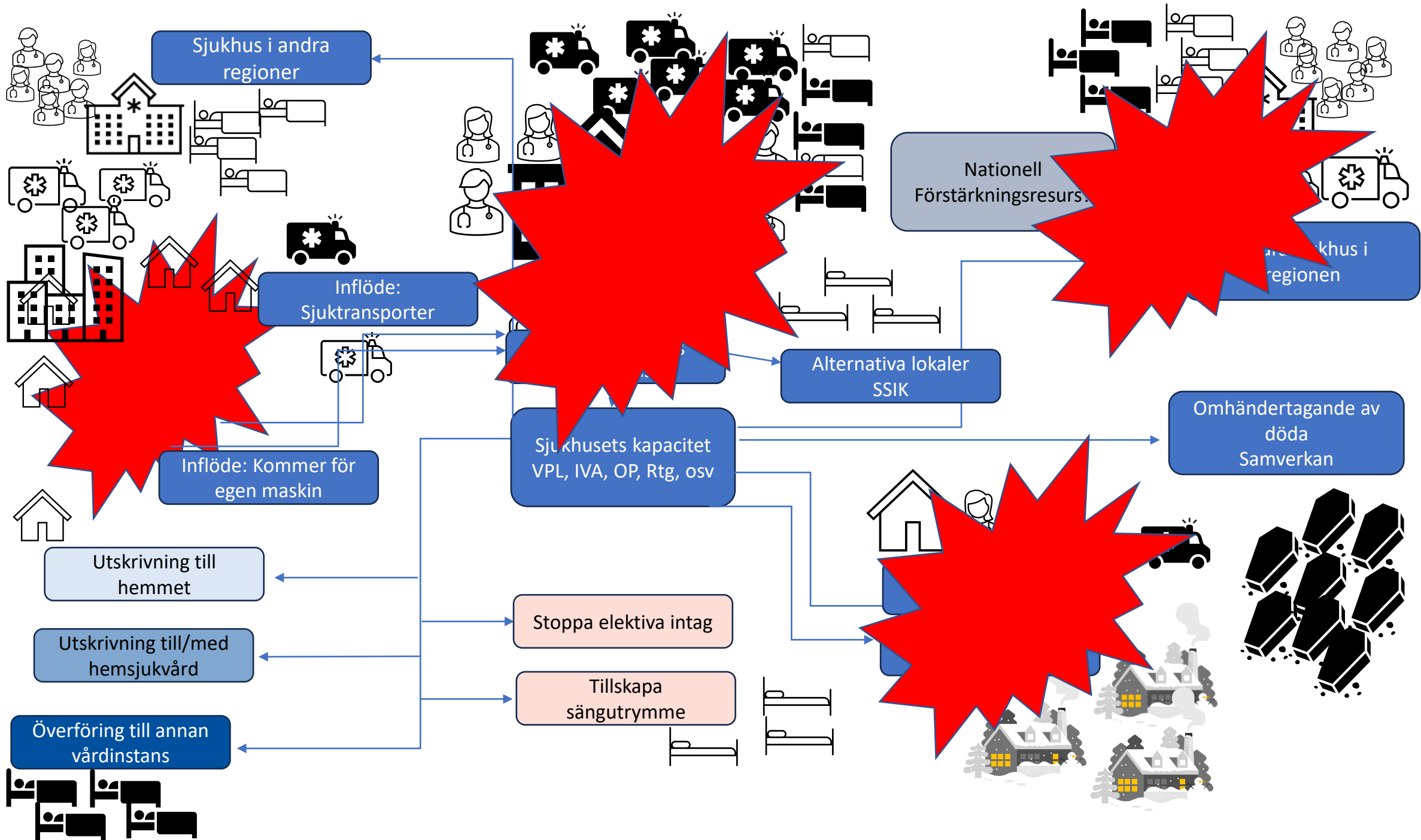

Regeringskansliet

November 2022

Socialstyrelsen får i uppdrag att förbereda för att förvalta investeringsprogrammet Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK). Programmet ska skapa förutsättningar för en robust sjukvård vid höjd beredskap och ytterst krig.

Socialstyrelsen ges också uppdraget att ta fram nyckeltalsberäkningar och dimensionerande målbilder för hälso- och sjukvårdens planering för civilt försvar (klart dec 2023).

Ur Motståndskraft (Ds 2017:66) om sjukvård

”...behandlingsmetoder, ambition och prioriteringar ska kunna anpassas efter antalet patienter, skadenivåer och tillgången till sjukvårdsresurser för att kunna ge tillräcklig vård för att så många som möjligt ska överleva. Detta kommer att innebära avsteg från de prioriteringsprinciper som normalt används i vården – en omställning som behöver förberedas och övas”

Totalförsvarets återuppbyggnad

- Regeringens försvarspropositioner
 - 2014/15:19 Sveriges försvar 2016-2020
 - 2020/21:30 Totalförsvaret 2021-2025
- Försvarsmakten och MSBs redovisningar av regeringsuppdrag
 - Grundsyn (2016) om gemensamma grunder för en sammanhängande planering av totalförsvaret
 - Handlingskraft (2021) en samlad plan för ett starkare totalförsvaret
- Försvarsberedningens rapporter
 - Motståndskraft (2017) Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025
 - Värnkraft (2019) Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025
 - Allvarstid (2023) Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport
- Statliga utredningar, axplock
 - Utredningen om totalförsvarets försörjningstrygghet (SOU 2019:51)
 - Utredningen om civilt försvar- Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)

SVERIGES
RIKSDAG

[← Tillbaka till dokumnet](#)

Departementsserien 2017:66

Motståndskraft Inriktningen av
totalförsvaret och utformningen av det
civila försvaret 2021-2025